

Stadsledningskontoret
Utbildningsförvaltningen
Socialtjänstförvaltningen

Tjänsteutlåtande

sid 1 (6) 2004-05-28

Dnr SLK:

Dnr UtbF:

Dnr: SotF:

Handläggare: Karin Eriksson Bech
Projektledare, kompetensfonden

Tfn: 08 508 29 023

Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och
integrationsberedning
Kommunstyrelsens personal- och kvali-
tetsutskott
Socialtjänstnämnden
Utbildningsnämnden

Inriktning för ett utvecklingsarbete inom staden avseende s.k. Navigatorcentra för ungdomar

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning beslutar för sin del att godkänna föreliggande inriktningsärende, samt föreslår kommunstyrelsen att 2 000 tkr av stadens centrala anslag för arbetsmarknadsåtgärder får tas i anspråk för ett utvecklingsarbete i enlighet med detta ärende.
2. Kommunstyrelsens personal- och kvalitetsutskottet beslutar för sin del att 2 000 tkr av kompetensfondens medel avsätts för att kunna tas i anspråk för ett utvecklingsarbete i enlighet med detta ärende.
3. Utbildningsnämnden beslutar för sin del att godkänna föreliggande inriktningsärende samt uppdra åt utbildningsförvaltningen att aktivt delta i utvecklingsarbetet.
4. Socialtjänstnämnden beslutar för sin del att godkänna föreliggande inriktningsärende samt uppdra till socialtjänstförvaltningen att aktivt delta i utvecklingsarbetet.

Bo Sundling
Stadsdirektör

Inger Båvner
Bitr. stadsdirektör

Lillemor Birgersson
Personaldirektör

Rolf Mirlas
Direktör kompetensfonden

Johnny Ridemar
Enhetschef stadsledningskontoret

Dag Helin
Direktör
Socialtjänstförvaltningen

Thomas Persson
Direktör
Utbildningsförvaltningen

Sammanfattning

Inom stadens arbetsgrupp för att minska ungdomsarbetslösheten pågår en diskussion om vilken typ av utvecklingsarbete som bör vara högst prioriterat för att på såväl kort som längre sikt minska ungdomsarbetslösheten. Diskussionerna har utmynnat i förslag om insatser inom tre huvudområden:

1. En kartläggning, framförallt med inriktning på gruppen ”Unga Utanför” som stadsdelarna idag uppfattar som den grupp unga där staden idag behöver bedriva ett samlat utvecklingsarbete. Dvs. ungdomar som har särskilda svårigheter och som riskerar bli kvar i arbetslöshet även när konjunkturen vänder.
2. Start av ett utvecklingsarbete avseende s.k. Navigatorcentra för ungdomar bland annat utifrån förslag som lagts fram i den statliga utredningen ”Unga Utanför” i syfte att skapa en sammanhållen bred stöd- och vägledningfunktion för ungdomar.
3. En inventering av vilka arbetsmarknads- och utbildningsinsatser som idag finns för arbetslösa ungdomar och de ungdomar som har särskilda svårigheter av olika slag, samt hur dessa kan kompletteras för att möta ungdomarnas behov. Inventeringen skall avse både interna aktiviteter och sådana som externa aktörer kan erbjuda. I detta ingår också metodutvecklingsarbete inom stadens olika verksamheter.

I detta ärende föreslås att berörda nämnder godkänner inriktningen för ett fortsatt utvecklingsarbete i linje med detta förslag. Då arbetet för närvarande är svårt att kostnadsberäkna föreslås tillsvidare att en pott avsätts som får tas i anspråk för angivet utvecklingsarbete. Förslaget innebär att 2 000 tkr avsätts från det centrala anslaget för arbetsmarknadsåtgärder, samt 2 000 tkr avsätts från kompetensfonden. Medlen ska täcka kostnader för utrednings- och kartläggningsarbete, anställning av projektledare och organisatoriska förberedelser. När kartläggnings- och utvecklingsarbetet hunnit en bit på väg får närmare ställning tas till kostnaderna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i samverkan mellan kompetensfondens kansli, arbetsmarknads- integrations- och demokratienheten vid stadsledningskontoret, socialtjänstförvaltningen samt utbildningsförvaltningen. Samverkan har skett inom stadens arbetsgrupp mot ungdomsarbetslöshet.

Bakgrund

I den politiska majoritetens förslag till strategisk inriktning för Stockholms stad för åren 2005-2006 ligger prioriteringarna på barn och ungdomar fast. En annan av de högst prioriterade frågorna inom stadens insatser är att minska arbetslösheten. I detta arbete finns för närvarande ett särskilt fokus på att minska arbetslösheten bland ungdomar. Den 14 januari 2004 fattade kommunstyrelsen ett inriktningsbeslut om att de centrala medel som avsatts för arbetsmarknadsåtgärder i första hand ska riktas till insatser för att minska ungdomsarbetslösheten. Utifrån detta beslut tillsattes också en central arbetsgrupp med uppdrag att initiera olika åtgärder för att minska ungdomsarbetslösheten – både på kort och längre sikt. I arbetsgruppen ingår representanter för arbetsmarknads- integrations- och demo-

kratienheten vid SLK, kompetensfonden, stadsdelsförvaltningar, arbetsförmedlingen, utbildningsförvaltningen och socialtjänstförvaltningen.

Under hösten 2003 och våren 2004 har kraftfulla åtgärder för att motverka ungdomsarbetslösheten startats. Flera stadsdelar har initierat olika typer av projekt med målsättningen att bryta framförallt långtidsarbetslösheten bland unga mellan 18 – 24 år. Stadsledningskontoret räknar med att det statliga målet om att halvera långtidsarbetslösheten till hösten 2004 kommer att klaras. Många av dessa aktiviteter sker samordnat mellan flera stadsdelar i ”regioner” inom staden vilket i sig är en positiv utveckling av ett gränsöverskridande samarbete mellan flera stadsdelsnämnder och andra aktörer. Det metodutvecklingsarbete som för närvarande sker genomförs ofta samordnat med statliga myndigheter eller andra aktörer som näringslivet och ESF-rådet.

Inom ramen för arbetet i ungdomsarbetslöshetsgruppen har stadsdelarna tydligt påtalat behovet av ytterligare utvecklingsarbete och insatser för ungdomar som har särskilda svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden och som inte så enkelt nås av de insatser som startats. Många av dessa har hoppat av gymnasiet, ibland även grundskolan, några har en stor social problematik, andra har psykosociala problem av olika slag. Gemensamt för denna grupp är att de ”vanliga” arbetsmarknadsåtgärderna inte är tillräckliga för att ge ungdomarna en förankring på arbetsmarknaden. ”Vanliga” utbildningsinsatser är oftast inte heller relevanta eftersom många i den aktuella gruppen har många års dåliga erfarenheter av skolan. Det är denna grupp ungdomar som löper stor risk att bli kvar i arbetslöshet även när konjunkturen vänder. Stadsdelarna har framfört att ett samordnat utvecklingsprojekt inom detta område bör vara en prioriterad fråga för kompetensfonden.

En statlig utredning, ”Unga Utanför” (oktober 2003) har också påtalat behovet av insatser för en mycket utsatt grupp ungdomar som i utredningen anges till mellan 20-30 000 ungdomar i hela landet. Ett av förslagen i utredningen är att inrätta Navigatorcentra där unga ska erbjudas stöd och vägledning men också olika typer av insatser/verksamheter.

I den ”skiss” om s.k. Navigatorcentra som diskuterats inom ungdomsarbetslöshetsgruppen har idén om dessa breddats ytterligare till att utgöra stadsdelsgemensamma nav eller ”noder” för ett samlat aktivitets- och aktörscentrum för allt arbete som riktar sig till målgruppen ”unga utanför” eller i ”riskzon”. Ett annat förslag är att återinföra ett kommunalt uppföljningsansvar för ungdomar under 20 år som inte kommit in på , hoppat av eller av andra anledningar inte fullföljt gymnasieskolan. Eventuellt kan Navigatorcentra innehålla också denna uppföljningsfunktion. I diskussionerna inom arbetsgruppen, samt vid ett möte som kompetensfonden inbjudit stadsdelsförvaltningarna till angående den mest utsatta gruppen ungdomar, har förslag framkommit att staden bör starta ett eget utvecklingsarbete i den riktning som den statliga utredningen anger för Navigatorcentra i avvaktan på ett eventuellt beslut om en statlig försöksverksamhet. I ett sådant utvecklingsarbete finns erfarenheter att bygga vidare på bland annat från de ungdomscentra som funnits inom staden, men också från andra verksamheter. Stads-

delsförvaltningarnas uppfattning är att ett utvecklingsarbete bör ske i nära samverkan med bland annat arbetsförmedlingen och psykiatrien för att bredda utbudet av insatser. Utvecklingsarbetet bör, menar stadsdelsförvaltningarna, inledas med en kartläggning av den aktuella gruppen ungdomar såväl kvantitativt som vad gäller deras behov och tänkbara adekvata insatser.

Kommunstyrelsen beslutade den 17 december 2003 att staden skulle tillskriva regeringen med en begäran om att få bli en av de kommuner som får ingå i ett eventuellt pilotförsök med kommunala Navigatorcentra. Ansökan undertecknades av skolborgarrådet, socialborgarrådet samt arbetsmarknads- och integrationsborgarrådet. Staden har nyligen fått besked från statsrådet Lena Hallengren att om ett statligt initierat försök med en Navigatorverksamhet kommer igång skall stadens intresse att vara med i försöket beaktas.

Inom staden är stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen centrala aktörer i ett utvecklingsarbete eftersom de är ansvariga för verksamheter som vänder sig till den aktuella målgruppen. Vidare har socialtjänstförvaltningen en viktig roll som samordnare av utvecklingsarbete inom det sociala området. I kommunstyrelsens beslut att ansöka om att staden får bli försökskommun för utveckling av Navigatorcentra ges arbetsmarknads- integrations- och demokrati-beredningen ansvar för att initiera och samordna utvecklingsarbetet. Detta arbete ska bedrivas i nära samverkan med kompetensfonden, stadsdelarna, social- och utbildningsförvaltningarna.

Det pågående och omfattande utvecklingsarbetet för den aktuella målgruppen bedrivs för närvarande på olika håll i staden men tyvärr ofta utan inbördes koppling eller samordning vad gäller helhetsperspektivet. En viktig del i det fortsatta arbetet är därför att öka samordningen mellan olika aktörer. En av grundtankarna med Navigatorcentra är just att skapa sådana ”sambandscentraler”. Navigatorcentra kan därmed tydliggöra de resurser som finns att tillgå över hela staden och öka möjligheterna för ett aktivt samarbete över stadsdelsgränser, ”regioner” inom staden och samverkan med externa aktörer. En preliminär bedömning som gjorts i arbetsgruppen handlar om att det förefaller rimligt att tre till fyra Navigatorcentra etableras inom staden med utgångspunkt från naturliga geografiska samband.

Förslag

Mot bakgrund av förda diskussioner i ungdomsarbetslöshetsgruppen och de behov som stadsdelsförvaltningarna signalerat, kan konstateras att fortsatt arbete i frågan om stöd till de mest utsatta ungdomarna bör innehålla olika steg:

1. En sammanhållen kartläggning av gruppen ”Unga Utanför” inom staden och dess behov av särskilda stödinsatser från stadens sida. Flera initiativ har redan tagits i den riktningen. Någon stadsdelsförvaltning har tagit fram en skiss till en egen kartläggning, socialtjänstförvaltningen har föreslagit kartläggning som en del i en Equalansökan inriktad på gruppen 13-18 år, utbildningsförvaltningen har ett uppdrag att följa upp unga ”skolavhoppare”. För att få en helhetsbild bör de olika kartlägningsinsatserna samordnas till en helhet. Kontakter har tagits med stadens utrednings- och statistikkontor (USK) om

ABCDE

sid 5 (6)

samverkan omkring en sådan samlad kartläggning. En arbetsgrupp för detta ändamål bör snarast tillsättas med representanter från stadsledningskontoret, stadsdelsförvaltningar samt från utbildningsförvaltningen och socialtjänstförvaltningen.

2. Ett utvecklingsuppdrag som snarast skall utmynna i ett konkret förslag på hur Navigatorcentra skulle kunna organiseras och vilket uppdrag de bör ha. Grundtanken för Navigatorcentra är att skapa sammanhållna nav / ”noder” för ett aktivt stöd till unga. Dessa centra ska arbeta med en bred verksamhet och utgöra bas i arbetet med alla ungdomar som finns i gruppen arbetslösa ungdomar samt gruppen ”unga utanför” eller i ”riskzon” för arbetslöshet/utanförskap, (med gruppen unga utanför avses de ungdomar som vare sig finns i skolan, inskrivna som arbetslösa på arbetsförmedlingen eller finns aktuella inom socialtjänsten som bidragstagare). Målet för Navigatorcentra bör vara att mycket snabbt kunna vägleda ungdomarna till ordinarie aktiviteter, utbildning eller arbete samt lösa regel- och ersättningsfrågor och andra problem som ungdomar/unga utanför kan ha. Målgruppen är i första hand ungdomar 18-24 år, men bör också kunna omfatta gruppen 16-18 år som hoppat av skolan och där stadsdelarna idag uttrycker att nya alternativ behövs. Verksamheten kan dels handla om insatser som ska medverka till att ge ungdomar som ej påbörjat gymnasiestudier eller hoppat av dessa stöd och motivation att återvända till gymnasiestudier eller alternativ utbildning. Ett särskilt fokus ska finnas på den grupp unga som riskerar ett utanförskap och finns i riskgruppen för psykisk/fysisk ohälsa och/eller en svår social problematik

Utvecklingsuppdraget ska genomföras under en mycket begränsad tid och syftar till att ta fram konkreta och snabbt genomförbara förslag till en framtida organisation och huvudmannaskap för Navigatorcentra. Förslagen ska presenteras under hösten 2004. En tänkbar strategi kan vara att bygga vidare på den ”inomregionala” samverkan som nu växer fram mellan olika stadsdelsförvaltningar vad gäller bland annat insatser för arbetslösa ungdomar och ungdomar med särskilda problem.

3. En inventering av vilken typ av arbetsmarknads- och utbildningsinsatser som idag finns tillgängliga för arbetslösa ungdomar och för ungdomar med särskilda stödbehov av olika slag, och hur dessa bör kompletteras. Inventeringen skall avse både det som sker internt inom staden men ska också klarlägga andra aktörers möjligheter och ”erbjudanden”. Här pågår redan visst utvecklingsarbete, bland annat med stöd från kompetensfonden, dels med inriktning mot stöd till barn och ungdomar inom skolan med särskilda behov, dels med inriktning mot sysselsättning/arbete för arbetslösa ungdomar, samt med inriktning mot metodutveckling vad gäller psykosociala insatser inom individ- och familjeomsorg men också i samverkan med psykiatrin. Flera stadsdelar har tagit egna initiativ till åtgärder för den mycket unga grupp som hoppat av skolan och där det idag saknas alternativ.

Finansiering av förslaget utvecklingsarbete

Finansiering av de olika stegen i ett fortsatt utvecklingsarbete kan ske dels genom medel som anslagits för centrala arbetsmarknadsinsatser i staden, dels genom kompetensfonden. Ett antal stadsdelsnämnder ansöker också om annan finansiering t ex genom stadsdelsförnyelsen, projektmedel via EU, medel från länsstyrelsen etc. Socialtjänstförvaltningen förbereder en Equalansökan inriktad mot åldersgruppen 13-18 år.

Det är i nuläget svårt att exakt beräkna vilka medel staden bör ställa till förfogande för det fortsatta utvecklingsarbetet. En ram bör dock tillsvidare avsättas för att arbetet ska kunna komma igång. I detta första skede bör ingå att tillsätta en organisation för att påbörja ett sammanhållet kartläggningsarbete, utreda innehåll i eventuella Navigatorcentra samt kartlägga behov av ytterligare insatser för den aktuella gruppen. Här kan också frågan om medfinansiering till eventuella EU-projekt för metodutveckling för den aktuella gruppen komma ifråga. I detta ärende föreslås därför att medel tillsvidare avsätts från såväl det centrala arbetsmarknadsanslaget som från kompetensfonden för att starta kartläggningsarbetet, rekrytera projektledare och göra en närmare projektplan för det fortsatta arbetet, samt eventuellt påbörja visst metodutvecklingsarbete under hösten 2004. Socialtjänstnämnden och utbildningsnämnden föreslås i detta ärende godkänna inriktningen i arbetet och uppdra till sina förvaltningar att aktivt medverka i utvecklingsarbetet.

I ett senare skede under hösten 2004 får vidare beslut fattas dels om en mer detaljerad beskrivning / förslag till uppgifter för de olika Navigatorcentra, dels fortsatt finansiering av arbetet. Under utvecklingsfasen bör även andra möjligheter till finansiering för arbetet undersökas som t ex EU-finansiering, statlig finansiering via en eventuell statlig försöksverksamhet etc. Koppling bör också ske till annat utvecklingsarbete som pågår eller som nu startar inom olika delar av staden för den aktuella målgruppen.

Sammanfattningsvis föreslår stadsledningskontoret, utbildningsförvaltningen och socialtjänstförvaltningen att:

- Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning beslutar för sin del att godkänna föreliggande inriktningsärende, samt föreslår kommunstyrelsen att 2 000 tkr av stadens centrala anslag för arbetsmarknadsåtgärder får tas i anspråk för ett utvecklingsarbete i enlighet med detta ärende.
- Kommunstyrelsens personal- och kvalitetsutskottet beslutar för sin del att 2 000 tkr av kompetensfondens medel avsätts för att kunna tas i anspråk för ett utvecklingsarbete i enlighet med detta ärende.
- Utbildningsnämnden beslutar för sin del att godkänna föreliggande inriktningsärende samt uppdra åt utbildningsförvaltningen att aktivt delta i utvecklingsarbetet.
- Socialtjänstnämnden beslutar för sin del att godkänna föreliggande inriktningsärende samt uppdra till socialtjänstförvaltningen att aktivt delta i utvecklingsarbetet. - SLUT